

Načela odgovornog financiranja

Klasifikacija: Javno
Nivo dokumenta: A1
Verzija: 4.0
Datum primjene: 2024-07-09

Verzija ovog dokumenta pohranjena je elektronički na intranetu.
Ispisani dokument nije predmet ažuriranja.

Sadržaj

1.	Uvod	3
1.1	Cilj (svrha)	3
1.2	Opseg primjene	3
2.	Proces Načela odgovornog financiranja	4
2.1	Područja posebne brige	4
2.2	Responsible Financing Country Index (RFCI)	4
3.	Obrambena industrija i industrija oružjem	5
3.1	Obrambena industrija i industrija oružjem – ciljevi	5
3.2	Obrambena industrija i industrija oružjem – područje primjene	5
3.3	Obrambena industrija i industrija oružjem – smjernice i kriteriji	5
3.3.1	Kategorizacija oružja	6
3.3.2	Grid za donošenje odluka za obrambenu industriju / industriju oružjem	6
4.	Energetski sektor	7
4.1	Energetski sektor – ciljevi	7
4.2	Energetski sektor – područje primjene	7
4.3	Energetski sektor – općenite smjernice / kriteriji	8
4.3.1	Fosilna goriva (nafta i plin)	8
4.3.1.1	Naftni pijesak / Katranski pijesak	8
4.3.1.2	Arktička nafta i plin	8
4.3.2	Termalni ugljen	9
4.3.3	Nuklearna energija	10
4.3.4	Obnovljivi izvori energije	11
4.3.4.1	Biogoriva / biomasa	11
4.3.4.2	Hidroelektrane i drugi obnovljivi izvori energije	11
4.4	Energetski sektor – grid za donošenje odluka	11
5.	Bioraznolikost	12
5.1	Upravljanje zemljištem i tlom	12
5.2	Krčenje šuma	12
5.3	Kvaliteta vode i ponovna uporaba u poljoprivredi	13
5.4	Grid za donošenje odluka za bioraznolikost	13
6.	Sektor igara na sreću – (gaming and gambling sektor)	13
6.1	Sektor igara na sreću – područje primjene	13
6.2	Pravila financiranja	14
7.	Kratice	15

1. Uvod

Erste Group jedan je od vodećih pružatelja financijskih usluga u srednjoj i istočnoj Europi (SIE), s jakim naglaskom na poslovanje s građanstvom, SME i korporativnim klijentima te na poslovanje tržišta dužničkog kapitala.

Održivo financiranje nije samo poslovna prilika, već i ključni pokretač zelene tranzicije (zeleni plan Europske unije). Erste Group doista je predan poticanju te tranzicije, koja zahtijeva čvrstu financijsku predanost i jasan put portfeljne tranzicije, usklađen s Pariškim sporazumom. Kao član Saveza banaka s nultom neto stopom emisija i predan ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih naroda (UN), najznačajniji učinak kao bankarske institucije ostvaruje kroz kreditne aktivnosti. Erste Group aktivno podržava svoje korporativne klijente u:

- provedbi vlastitih planova klimatske tranzicije,
- ostvarivanju mogućnosti zelene tranzicije i
- pripremi za rizike povezane s klimom, uključujući fizičke i tranzicijske rizike.

Erste Group predan je prelasku na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija u srednjoj i istočnoj Europi pa stoga u svojoj strategiji i financijskim proizvodima te pri donošenju odluka razmatra svoj utjecaj na okoliš. Za Erste Group okoliš i gospodarstvo nisu kontradiktorni. Osim poštivanja zakonskih i komercijalnih zahtjeva bankarskog poslovanja, pitanje „**Je li ispravno to što činimo?**“ iz **Izjave o svrsi** Erste Group ima istaknutu ulogu u poslovnom odlučivanju. Na temelju **Izjave o svrsi**, u kojoj je ESG sastavni dio, Erste Group ima propisan i **Kodeks ponašanja** za opće i specifično etičko ponašanje svih zaposlenika u poslovanju.

Erste Group, kao trgovačko društvo koje javno kotira na burzi, nastoji djelovati u najboljem dugoročnom održivom interesu svojih dioničara i drugih dionika. Erste Group prepoznaje da SE&E (engl. *Social, Environmental and Economic*) pitanja o upravljanju utječu na izvedbu u različitim dimenzijama (sektori, regije...) u različitoj mjeri tijekom vremena. Stoga je ublažavanje ESG rizika ključni motivator za implementaciju ovih **Načela odgovornog financiranja** (dalje u tekstu: Načela). Ostali elementi, kao što su ugled ili konkurentske prednosti od jednake su važnosti.

Sljedeća sveobuhvatna Načela odgovornog financiranja su čvrsto ukorijenjena u kulturu upravljanja Erste Groupom:

1. Erste Group utjelovljuje SE&E upravljačka pitanja u politike i prakse,
2. Erste Group utjelovljuje SE&E upravljačka pitanja u analize i proces donošenja odluka,
3. Erste Group traži angažirani dijalog sa svojim klijentima, obično počevši od procjene SE&E pitanja specifične za industriju i klijenta i dovodeći do identifikacije održivih financijskih instrumenata koji su u skladu sa strategijom održivosti i financiranja klijenta,
4. Erste Group mjeri, prati i izvještava o aktivnostima i napretku implementiranja ovih Načela,
5. Erste Group doprinosi prihvaćanju i provedbi ovih Načela u financijskoj industriji.

Cilj ovih Načela je da budu u skladu s obvezama Erste Group u pogledu društveno odgovornog poslovanja, kao što je potpisani **Globalni Sporazum (Global Compact)** Ujedinjenih Naroda kojim se nastoji osigurati da poštivanje ljudskih prava i okoliša budu sastavni dio svih financijskih aktivnosti Erste Group. Načela opisana u ovoj politici bit će revidirana najmanje jednom godišnje, no Erste Group će ih prilagoditi na temelju kretanja u poslovnom okruženju i prema potrebi uključiti vanjske dionike.

Cilj Erste Group je kreirati Načela za pružanje bankarskih usluga na odgovoran način, uzimajući u obzir društveno, ekološki i etički osjetljive sektore/industrije. U tom smislu Erste Group postavila je načela koja primjenjuje na energetiku, obrambenu industriju / industriju za proizvodnju oružja, bioraznolikost te industriju igara na sreću i kockanje.

1.1. Cilj (svrha)

Načelima odgovornog financiranja dodatno se ublažava rizik od neizravnog doprinosa klimatskim promjenama (financirane emisije), što je u skladu sa stajalištem Erste Group da podrži Pariški sporazum s konferencije COP21 (Konferencija UN-a o klimatskim promjenama u Parizu).

Ovaj dokument definira kriterije ESG-a i ograničenja za specifične industrije te određuje pravila za utvrđivanje može li se transakcija izvršiti i na koji način te definira profile nefinancijskih rizika, koji zahtijevaju određenu razinu potpore za upravljanje rizicima. Osim toga, Načela opisuju postupak procjene u posebnim okolnostima da bi se osiguralo učinkovito i kompetentno donošenje odluka na dobro dokumentiranoj osnovi.

1.2. Opseg primjene

Svi proizvodi iz područja Sektora gospodarstva i Sektora financijskih tržišta i svi entiteti Erste banke u Hrvatskoj obuhvaćeni su ovim Načelima bez obzira na to je li riječ o izravnom ili neizravnom financiranju, bilančnim/ vanbilančnim proizvodima te bez obzira na to jesu li ili nisu uz njih povezani financijski rizici.

Društvo/grupa klijenta ulazi u područje primjene ovih Načela ako predmetna gospodarska djelatnost čini više od 5% prometa grupe, osim ako nije drukčije određeno.

U područje primjene ovih Načela **ne uključujemo**:

- proizvode Sektora građanstva,
- pojedinačne platne transakcije,
- transakcije ispod praga od 1.000.000 EUR – unutar postojećeg odobrenog limita i
- “odgovorne investicije” (uključujući Erste Asset Management).

U slučaju da su odredbe Načela odgovornog financiranja u suprotnosti s lokalnim zakonodavstvom, prevladavat će lokalno zakonodavstvo.

2. Proces Načela

Procjena u skladu s ovim Načelima započinje odmah nakon kreiranja zahtjeva/transakcije i uključuje sljedeće korake:

1. provjera je li posao/transakcija u domeni Načela odgovornog financiranja,
2. ako je posao/transakcija u domeni, slijedi procjena je li posao/transakcija u skladu s pravilima navedenim u ovim Načelima.

Ako je planirani posao/transakcija:

- **usklađen** s Načelima odgovornog financiranja, nije potrebno poduzimati nikakve daljnje aktivnosti;
- **nije usklađen** s Načelima odgovornog financiranja, ugovaratelj posla/transakcije mora ili prekinuti izvršenje posla/transakcije ili eskalirati na više razine odlučivanja.

2.1. Područja posebne brige

Kodeks ponašanja i Izjava o svrsi Erste grupe zahtijevaju osjetljiv pristup prema potencijalno negativnim utjecajima na okoliš, društvo i uvjete rada i života ljudi.

na društvena i ekološka pitanja povezana s aktivnostima banaka, reputacijski rizik može, primjerice, postojati u sljedećim primjerima:

- korištenje prirodnih reusrsa (primjerice, voda, poljoprivreda, ribarstvo, šumarstvo ili lov), proizvodnja električne energije iz fosilnih izvora (primjerice, nafta, plin ili rude), ekstrakcija dobara koja potiču sukobe (kao što su kemikalije, metali ili resursi sukoba) te proizvodi i bića koja zahtijevaju očuvanje (poput ugroženih vrsta, ugroženih ekoregija ili mjesta svjetske baštine);
- materijali i proizvodi koji ugrožavaju dobrobit ljudi, životinja ili okoliša (primjerice, nuklearna energija, onečišćujuće tvari, opasni otpad ili opasne tvari);
- zlostavljanje i iskorištavanje ljudi na radnom mjestu (u što spadaju uvjeti rada ili moderno ropstvo);
- obilje prirode i njezina zaštita (primjerice, biološka raznolikost, ljudska raznolikost, autohtono stanovništvo populacije);
- kršenje ljudskog dostojanstva (kao što su dječji rad, prisilni rad, trgovina ljudima ili prostitucija).

Ova područja posebne brige su raspoređena u različite okolišne, društvene i upravljačke (ESG) rizike da bi se dale dodatne smjernice o tome koji se ESG rizici moraju uzeti u obzir.

2.2. Responsible Financing Country Index (RFCI)

RFCI obuhvaća više međunarodno prihvaćenih pokazatelja za mjerenje statusa određene države na temelju pravnih, političkih i ekonomskih standarda¹. Predefiniranom procedurom grupni nefinancijski risk management procjenjuje krajnji rezultat za svaku zemlju kad su u pitanju obrambena odnosno industrija oružja, energetski sektor, bioraznolikost i gaming sektor. Taj *podatak* se koristi kao input za grid za donošenje odluka omogućavajući transakcije sa različitim vrstom proizvoda u različitim zemljama.

¹ Examples: Defence / Weapons industry: Third Country Equivalence, CPI – Transparency International, GTV – Regulation on Money Laundering and Terrorist Finance Risk, FATF – High Risk and non-cooperative jurisdictions, OFAC – Sanctions Programs and Country Information, UN / EU Sanctions, UN / EU Weapons Embargo, Freedom House, Global Peace Index, Rule of Law and other indices if necessary
Energy Sector: Third Country Equivalence, CPI – Transparency International, GTV – Regulation on Money Laundering and Terrorist Finance Risk, FATF – High Risk and non-cooperative jurisdictions, UN / EU Weapons Embargo, Freedom House, Global Peace Index, Environmental Performance Index and other indices if necessary

3. Obrambena industrija i industrija oružja

3.1. Obrambena industrija i industrija oružja - ciljevi

Iako Erste Group nema poseban poslovni fokus na industriju obrane/oružja, primjenjuje načela sektora obrambene/oružane industrije i za upravljanje svojim poslovnim aktivnostima u ovom sektoru i za odgovoran način poslovanja prema svojim klijentima i društvu.

Načela financiranja koja se odnose na obrambenu industriju / industriju oružja, opisana u ovim Načelima, temelje se na načelima koja prihvaćaju industrija i razni drugi sudionici u smislu prikazivanja najbolje prakse te su u skladu s dugogodišnjom predanošću ka održivom i društveno odgovornom poslovanju.

3.2. Obrambena industrija i industrija oružja – područje primjene

Poslovni klijenti i financiranje posebnih namjena u okviru ovog poglavlja su:

1. transakcije s proizvođačima ili trgovcima oružjem i vatrenim oružjem;
2. transakcije s proizvođačima ili trgovcima komponenata (primjerice, poluproizvodi i gotovi proizvodi) uključujući i rezervne dijelove kojima se opskrbljuju proizvođači kompletnih oružanih sustaba ili licencirani proizvođači oružja i vatenog oružja;
3. transakcije s proizvođačima ili trgovcima civilnih proizvoda, ako je može bitna namjera da ti civilni proizvodi služe i u specijalne vojne svrhe (*dual-use* ili dvostruka namjena);
4. transakcije s kompanijama koje proizvode, razvijaju ili trguju kontroverznim oružjem (kao što su kemijsko ili biološko oružje);
5. transakcije koje se odnose na prijevoz prethodno navedenih proizvoda (1 – 4);
6. transakcije povezane s nabavom prethodno navedenih proizvoda (1 – 4);
7. transakcije povezane sa skladištenjem, uvozom i izvozom prethodno navedenih proizvoda (1 – 4).

Lovačko i sportsko oružje i vatreno oružje nisu u opsegu ovih Načela. Da bi lovačko ili sportsko oružje ili vatreno oružje imalo lovačku/sportsku svrhu, mora biti jasno (tj. bez sumnje) dokazano (primjerice, potvrdom o oružju).

Opći korporativni odnos s bankom poput korištenja transakcijskog računa, depozita ili poslova plaćanja, koji nisu u direktnoj vezi s prodajom, nabavom ili prijevozom nedozvoljenih proizvoda ili usluga iz obrambene industrije / industrije oružja **nisu u opsegu ovih Načela**. Takve transakcije su predmet ukupne NFR procjene (engl. *Non-functional requirement* - Nefunkcionalni zahtjev) koju provodi lokalni nadležni ured za ESG.

Financiranje općenitih svrha kompanija (primjerice, investicijski kredit, obrtna sredstva ili prekoračenja po transakcijskom računu) unutar obrambene industrije / industrije oružja **ulaze u opseg primjene ovih Načela**, pri čemu se zemlja porijekla izravno financirane kompanije uzima u obzir u skladu s načelom "Country of risk" i RFCI se uzima u obzir. Registrirano sjedište tvrtke treba koristiti za određivanje "zemlje porijekla".

3.3. Obrambena industrija i industrija oružja – smjernice i kriteriji

Erste Group će pružiti financiranje samo ako:

- takve transakcije nisu direktno ili indirektno povezane uz kršenje ljudskih prava,
- takve transakcije nemaju kontroveržno oružje u opsegu,
- korisnik transakcije i/ili destinacija predmetnih proizvoda su u zemlji koja (i) nije predmet Ujedinjenih naroda, Europske unije ili bilo kojeg drugog relevantnog nacionalnog embarga na oružje te (ii) u skladu s međunarodnim humanitarnim pravom i (iii) ispunjava naše RFCI kriterije;
- nema osuđujućih presuda zbog nepoštivanja nacionalnog zakonodavstva o trgovini oružjem ili međunarodnim sankcijama za oružje, osuđujućih presuda za korupciju, nezakonito uzimanje interesa ili pronevjeru javnih sredstava za oružje ili bilo koju gospodarsku aktivnost na sankcioniranim područjima.

Sljedeći kriteriji koji moraju biti ispunjeni u pogledu svih sudionika u transakciji:

- transakcija mora biti izvedena sa svim sudionicima koji prolaze AML/KYC provjeru i koji mogu osigurati dostatnu dokumentaciju o svakom ugovoru o naoružanju (razina potrebne certifikacije) i
- transakcija mora biti izvedena s krajnjim korisnicima koji su kategorizirani kao vlada, vladine organizacije i organizacije u državnom vlasništvu.

Je li određeni posao u skladu s ovdje definiranim kriterijima određuje se kao dio procjene u dvije faze:

- kategorija oružja
- Responsible Financing Country Index (RFCI).

3.3.1. Kategorizacija oružja

U prvom koraku procjene mora se definirati kategorizacija oružja / vatrenog oružja. Erste Group definira pet vrsta kategorija oružja / vatrenog oružja, pri čemu se prve tri kategorije smatraju **aktivnim vojnim proizvodima**. Ako oružje ima značajku koja omogućuje njegovu nadogradnju u agresivniji predmet/uporabu, treba ga svrstati u strožu kategoriju.

Kategorije su:

1. **kontroverzno oružje / vatreno oružje**, zabranjeno međunarodnim humanitarnim pravom i/ili postoji preporuka Međunarodnog odbora Crvenog križa (*International Committee of the Red Cross – ICRC*) da bude zabranjeno. Ovo uključuje:
 - biološko oružje, kemijsko oružje, protupješačke i nagazne mine te kasetnu municiju;
 - nuklearno oružje, oružje koje sadrži osiromašeni uranij i uran 238 ili njegove bitne komponente;
 - autonomne oružane sustave, koje Erste Group kvalificira kao kontroverzne, kako je definirano ICRC-om: Autonomni oružani sustavi odabiru i primjenjuju silu na ciljeve bez ljudske intervencije. Nakon što ih osoba inicijalno aktivira ili lansira, autonomni oružani sustav sâm pokreće ili pokreće napad kao odgovor na informacije iz okoline, primljene preko senzora i na temelju generaliziranog "ciljnog profila". (Položaj ICRC-a o autonomnim oružanim sustavima | ICRC);
 - Kasetno streljivo u skladu s Konvencijom o kasetnom streljivu (*Convention on Cluster Munitions – CCM*);
2. **veliko oružje**, koje pripada jednoj od šest kategorija „teškog naoružanja“ UN-ovog registra konvencionalnog naoružanja, a uključuje bojne tenkove, oklopna borbena vozila (osim ako ih koriste policijske snage), topničke sustave velikog kalibra, borbene zrakoplove i bespilotne borbene zrakoplove, borbene helikoptere, ratne brodove, rakete i raketne bacače. Financiranje velikog oružja dopušteno je samo ako se upotrebljava na tržištu EU-a / Erste Home Marketa ili u zemlji NATO-a. RFCl ne smije biti veći od 5 – u vojne svrhe (tj. nacionalne vojske zemalja Erste Group i zemalja članica EU-a);
3. **malo oružje**, kako je definirano u poglavlju Malo oružje UN-ovog **Registra konvencionalnog naoružanja**. Malo oružje može biti preneseno pješice, za razliku od velikog oružja:
 - **malo oružje namijenjeno je osobnoj upotrebi**. To su obično revolveri i pištolji s automatskim punjenjem, puške i karabini, strojnice, borbene puške i mitraljezi;
 - **lako oružje namijenjeno je istodobnoj upotrebi nekoliko osoba (četa)**. To su obično teški mitraljezi, ručni i montirani bacači granata, prijenosne protutenkovske topovske puške, puške bez metala, prijenosni protutenkovski raketni bacači i raketni sustavi te minobacači kalibra <75 mm;
4. **pasivni vojni proizvodi**: kacige i neprobojni prsluci, borbene i vojničke uniforme te bilo koja vojna oprema koja ne može biti prepoznata kao aktivna;
5. **neutralni vojni proizvodi** definirani kao oprema za razminiranje, poput detektora mina ili robota pirotehničara za razminiranje.

Rezervni dijelovi i komponente (primjerice, softver i električne komponente) koji se koriste pri sastavljanju vojnog proizvoda moraju se procijeniti zajedno i na isti način kao i dotični proizvod. Tako se rezervne komponente kao što su softver ili električni vodovi, koji se koriste za sastavljanje aktivnog oružja, također smatraju aktivnim vojnim proizvodima;

Proizvodi dvostruke namjene (engl. *dual use products*) ocjenjuju se na isti način kao i odgovarajući vojni proizvod. Proizvodi dvostruke namjene civilni proizvodi i tehnologije koje zbog svoje jasne i objektivne specifikacije predstavljaju stratešku prednost za vojne korisnike. (Primjer: bespilotna letjelica s tehničkim specifikacijama koje joj omogućuju obavljanje ofenzivnih vojnih operacija proizvod je dvostruke namjene, dok standardni Camcopter nije). Mnogi proizvodi s dvostrukom namjenom već su definirani službenim popisima nadzora izvoza (primjerice, Sporazum iz Wassenaara) i može se koristiti kao vodič. Međutim, ovi se popisi ne smatraju iscrpnim u svrhu ovih Načela.

3.3.2. Grid za donošenje odluka za obrambenu industriju / industriju oružja

Zajedno s RFCl-jem, grid za donošenje odluka određuje jesu li određene vrste transakcija prihvatljive. Prihvatljivost ovisi o kategorizaciji predmetnog proizvoda unutar oružja i RFCl-ju odredišne zemlje (ili države podrijetla u slučaju općeg financiranja). Transakcije s kontroverznim oružjem i velikim oružjem s RFCl-jem 8 - 9 ne ispunjavaju uvjete za prihvaćanje rizika.

Slika 1.: Proizvodi / matrica prihvatljivosti zemlje za Obrambenu industriju / industriju oružja

	Controversial weapons	Large arms	Small arms	Passive	Neutral
Sanctions & Embargoes [10]	⊘	⊘	⊘	⊘	⊘
High RFCI [8-9]	⊘	⊘	⊘	⊘	
Medium RFCI [5-7]	⊘	⊘	⊘		
Low RFCI [1-4]	⊘	⊘			
EU & Erste Home Markets	⊘				

Poslovi/transakcije uvoza tretiraju se slično u RFCI-ju kao i izvoz (primjere, uvoz oružja iz jedne zemlje rješava se na isti način kao i izvoz u tu zemlju). Dakle, indeksi zemlje također se moraju koristiti i kod izrade grida za donošenje odluke o prihvatljivosti financiranja uvoza.

U slučaju da je zemlja porijekla članica Erste Home Marketa, ali ima visok RFCI zbog proizvoda koji je predmet transakcije, relevantan je RFCI te zemlje.

4. Energetski sektor

4.1. Energetski sektor - ciljevi

Erste Group podržava energetski sektor u njegovim ključnim ulogama kao pružatelja energetske sigurnosti i razvoja gospodarstva u srednjoj i istočnoj Europi, ali i u razumnom upravljanju okolišnim i društvenim učincima projekata energetskog sektora. Ovime želimo istaknuti da se srednjoročna do dugoročna gospodarska, društvena i ekološka dobit međusobno ne isključuju, već su sami po sebi međusobno povezani. Stoga, Erste Group provodi Načela za energetski sektor za **bolje upravljanje okolišnim i klimatskim rizicima**, kao i za energetske sigurnost i društvene učinke stvarnih energetskih promjena.

Načela financiranja energetskog sektora temelje se na prihvaćenim industrijskim načelima, a razni drugi dionici predstavljaju najbolju praksu i usklađeni su s dugogodišnjom predanošću Erste Group Pariškom sporazumu (COP21), a Erste Group prepoznaje stratešku važnost projekata obnovljive energije i energetske učinkovitosti.

To se posebno odnosi na fosilna goriva za proizvodnju energije, koja najviše doprinose emisijama stakleničkih plinova (GHG) i negativnom utjecaju na klimatske promjene. Erste Group će poduzeti sve moguće akcije da porast globalne temperature ostane ispod 1,5°C i da se smanji rizik od kontinuiranog globalnog zagrijavanja.

Kao članica Saveza banaka s nultom neto stopom emisija, Erste Group postavila je ciljeve dekarbonizacije u sektorima s visokim emisijama, uključujući i energetiku. U skladu sa svojom predanošću, Erste Group aktivno surađuje sa svojim klijentima da bi razumio i podržao njihove dugoročne planove tranzicije osnovnog poslovanja i strategije dekarbonizacije. Erste Group će osigurati financijske usluge za potporu projekata usmjerenih na energetske učinkovitost, obnovljive izvore energije i implementaciju tehnologije s niskom razinom ugljika.

4.2. Energetski sektor – područje primjene

Obuhvaćene su sljedeće gospodarske djelatnosti i poslovni slučajevi:

1. istraživanje, proizvodnja, transport, skladištenje, distribucija, upravljanje otpadom, trgovina i prerada nafte i plina (uključujući i obradu ostalih ugljikovodika), kruta fosilna goriva i nuklearni izvori energije;
2. proizvodnja, transport, skladištenje i distribucija biogoriva i drugih obnovljivih izvora
3. proizvodnja energije i/ili grijanja/hlađenja u elektranama na fosilna goriva (kao što su nafta, plin i ugljen), nuklearne elektrane i elektrane na bazi obnovljivih izvora energije (voda, vjetar, toplinski solarni sustavi, fotonaponski solarni sustavi, geotermalni izvori, bioplin i biomasa);
4. prijenos i distribucija energije grijanja/hlađenja proizvedenih u takvim elektranama;
5. proizvodnja tehničkih komponenata (primjerice, poluproizvodi i gotovi proizvodi uključujući i rezervne dijelove) za elektrane prethodno navedenih izvora energije. Financiranje proizvodnje komponenata općenito nije predmet Načela, komponente će se razmatrati kao predmet Načela u slučaju kad se te komponente odnose na specifičnu vrstu elektrane (poput transformatora za nuklearnu elektranu ili transformatora za plinske termoelektrane);
6. projekti vezani uz napuštanje/zatvaranje elektrana (primjerice, nuklearnih, toplinskih ili hidro);
7. usluge vezane uz aktivnosti pod (1), (2), (3), (4), (5) i (6) (primjerice, održavanje ili izgradnja pristupne ceste za elektranu).

4.3. Energetski sektor – općenite smjernice/kriteriji

Erste Group će pružiti financiranje, savjetovanje ili bilo koje druge bankarske usluge energetskom sektoru samo ako su takvi projekti ili transakcije:

- u skladu s nacionalnim i međunarodnim zakonima o okolišu (www.ecolex.org smatra se najcjelovitijim izvorom informacija);
- izvan zaštićenih područja, kao što su ona koja su određena kao dio Natura 2000 u skladu s Direktivom EU 92/43 / EWG ili bilo kojim lokalno određenim zaštićenim područjima (www.protectedplanet.net kao najopsežnija globalna baza podataka o zaštićenim područjima);
- u skladu sa standardima ljudskih prava;
- najnovija dostignuća u pogledu emisija, sigurnosnih performansi i uporabne opreme koja je u skladu s standardima BAT (engl. *Best Available Technology*). Ako to nije slučaj, ta informacija bit će uključena u NFR proceduru o donošenju odluke te će takva iznimka biti propisno opravdana i odobrena.

Dodatne smjernice/kriteriji specifični za pojedine sektore primjenjuju se na sljedeće izvore energije.

4.3.1. Fosilna goriva (nafta i plin)

Identifikacija ključnih rizika:

- nafta i plin imaju ozbiljan utjecaj na uništavanje okoliša, stvarajući znatne rizike i utjecaj na biološku raznolikost, kvalitetu vode i morske resurse, uzrokovan istraživanjem, a predstavljaju i rizik od kršenja ljudskih prava prisilnim izvlaštenjem i rizik od kršenja prava radnika;
- sagorijevanje nafte i plina za proizvodnju električne energije doprinosi visokoj izloženosti klimatskim promjenama kroz emisije stakleničkih plinova;
- povezane aktivnosti izložene su sekundarnom reputacijskom riziku i parničnom riziku.

Ciljevi politike:

Erste Group se obvezuje da neće proširiti svoju izloženost financiranju istraživanja nafte i plina, osim ako je to ključno za neovisnost o Rusiji i neophodno je za nacionalnu energetska sigurnost u Europi. Erste Group ne financira metode ekstrakcije u nekonvencionalnim sektorima (nafta i plin su vezani u sedimentnim stijenama koje se moraju mukotrpno ispirati) i općenito projekte unutar arktičke regije.

Erste Group će osigurati da se ispune sljedeći uvjeti:

1. uvjeti na razini klijenta:

- klijent je proveo akcijski plan za okoliš kojim se rješavaju sva pitanja iznesena u procjeni utjecaja na okoliš, uključujući, ali ne ograničavajući se na, plan izlivanja nafte i isključivanje kontinuiranog ispuštanja povezanog plina u atmosferu.
- najviše 20 % prometa poduzeća dolazi od metoda ekstrakcije u nekonvencionalnim sektorima, kao što su aktivnosti frackinga.
- naš klijent se obvezao poštovati ljudska i radnička prava u vođenju svog poslovanja; te je proveo plan angažmana dionika kojim se predviđa postupak savjetovanja sa zajednicama na koje bi to moglo utjecati, ako je primjenjivo.

2. uvjeti na razini posla:

- nemaju značajan nepovoljan utjecaj na zaštićena prirodna staništa, kritične izvore slatke vode ili morske rezervate, kako je definirano u poglavlju Bioraznolikost;
- uglavnom nisu locirani u područjima visokog rizika (poput područja sukoba ili područja geoloških i ekoloških opasnosti); u tom slučaju je potrebno stručno mišljenje za procjenu rizika od mogućih opasnosti;
- nisu namjenski uzlazni ili srednji projekti u nekonvencionalnim sektorima ekstrakcije kao što su aktivnosti *frackinga* (financiranje projekata) bez izravnog financiranja istraživanja nafte i plina i razvoja zelenih polja (uzlazne i srednje aktivnosti izravno povezane s istraživačkim aktivnostima); dopuštene su iznimke za segment prirodnog plina u slučaju da se projektom podupire neovisnost od ruskog plina/energije i da je neophodan za nacionalnu energetska sigurnost u Europi.

4.3.1.1. Naftni pijesak / Katranski pijesak

Bankarske usluge neće se pružati ako se transakcija odnosi na projekte naftnog pijeska / katranskog pijeska ili ako više od 20% prometa relevantnog klijenta dolazi od naftnog pijeska / katranskog pijeska.

4.3.1.2. Arktička nafta i plin

Arktička regija jedno je od posljednjih netaknutih prirodnih mjesta preostalih na planeti. Ima plitka, biološki produktivna mora i ranjiv ekosustav. Arktička mora služe kao važan izvor hrane za krhke zajednice kitova, morskih

ptica i drugih divljih životinja. Regija obuhvaćena AMAP-om (engl. *The Arctic Monitoring and Assessment Programme* - Arktički program praćenja i procjene) u osnovi ima kopnena i morska područja sjeverno od Arktičkog kruga (66°32"N) i sjeverno od 62°N u Aziji i 60°N u Sjevernoj Americi, modificirana tako da uključuje morska područja sjeverno od Aleutskog lanca, zaljev Hudson i dijelove sjevernog Atlantskog oceana, uključujući Labradorsko more.

Gospodarske aktivnosti podložne financiranju arktičke nafte i plina (arktički naftni i plinski sektor)

Arktičke naftne i plinske aktivnosti definiraju se kao istraživanje, bušenje, proizvodnja i transport nafte i plina (uključujući LNG) koji se obavljaju u arktičkoj regiji i utječu na nju.

Identifikacija ključnih rizika

- Istraživanja i industrijske aktivnosti štetni su za uvjete života i hranjenja krhkih divljih životinja arktičke regije, što bi dovelo do uništavanja okoliša i smanjenja bioraznolikosti.
- Udaljenost, ekstremni vremenski uvjeti i nedostatak infrastrukture znači zakašnjelu mobilizaciju mjera ublažavanja industrijskih nesreća, uzrokujući stoga daleko teže posljedice na arktički ekosustav.

Ciljevi politike

Erste Group ne želi biti izložen riziku uništavanja okoliša u ranjivim ekosustavima arktičke regije te će se stoga suzdržati od bilo kakvog financiranja projekata, imovine ili novčanih tokova izravno povezanih s aktivnostima u vezi s arktičkom naftom i plinom. To se ograničenje primjenjuje i na financiranje održavanja ili lanca opskrbe koji je izravno namijenjen aktivnostima vezanim uz arktičku naftu i plin.

4.3.2. Termalni ugljen

Sektor termalnog ugljena značajno pridonosi rastućim temperaturama planeta, a time i utjecaju odgovornosti prema društvu i budućim generacijama u smislu očuvanja okoliša, ljudskih prava i ljudskog zdravlja. Trenutačno, ugljen je i dalje relevantan čimbenik energetske sigurnosti u CEE regiji i služi kao značajan primarni izvor energije u okruženju i maloprodajnom grijanju za neke od zemalja. Na temelju izvješća IPCC-a (2014.) granica globalnog zatopljenja od 1,5°C određena Pariškim sporazumom može se postići samo postupnim ukidanjem sektora ugljena najranije do 2030. Međutim, uzimajući u obzir ovisnost SIE regije, tranzicija mora osigurati energetske sigurnost i društvenu odgovornost.

Identifikacija ključnih rizika

- Vađenje ugljena ima ozbiljan utjecaj na uništavanje okoliša, što stvara znatne rizike uzrokovane onečišćenjem zraka malim česticama, potrošnjom vode, znatnim utjecajem na bioraznolikost te također predstavlja rizik od kršenja ljudskih prava prisilnim izvlaštenjem i rizikom od kršenja prava radnika.
- Izgaranje ugljena za proizvodnju električne energije doprinosi visokoj izloženosti klimatskim promjenama kroz emisije stakleničkih plinova i naknadnu degradaciju okoliša skladištenjem neuništenog pepela od ugljena i otpada od izgaranja.
- Osim toga, povezane aktivnosti mogu izložiti financijsku stranu reputacijskom riziku.

Ciljevi politike

Erste Group obvezao se progresivno smanjiti financiranje vađenja termalnog ugljena i proizvodnju električne energije, s krajnjim ciljem postizanja neto nulte izloženosti do 2030. U duhu te obveze, Erste Group će nastojati dubinski razgovarati s klijentima do kraja 2025. i postaviti odgovarajuće prijelazne planove te poduprijeti njihove tranzicijske napore za izostanak angažiranosti iz sektora termalnog ugljena u roku do 2030.

Za potrebe ovih Načela obuhvaćene su sljedeće aktivnosti na uzlaznom, srednjem i silaznom lancu:

1. neprihvatljivo za nova financiranja u sektoru proizvodnje ugljena ako je ispunjeno sljedeće:

- izravno financiranje ulaganja specifičnih za ugljen ili novčanih tokova povezanih s vađenjem i preradom termalnog ugljena, preradom koksa ili proizvodnjom energije na bazi termalnog ugljena (električna energija, toplina, para). U opseg neprihvatljivih aktivnosti ne ulaze proširenje, obnova i servisiranje postojećih postrojenja (poboljšanja u pogledu sigurnosti i ESG-a);
- neizravno financiranje preko lanca opskrbe, namijenjeno izravno imovini vađenja ugljena ili elektrana na ugljen, posebno, ali ne ograničavajući se na strojeve i inženjersku potporu za elektrane te industrijska postrojenja koja spaljuju ili prerađuju ugljen;
- proizvodnja energije, topline i pare za industrijske procese (metalurški ugljen) koristeći ugljen kao dominantni izvor energije, iako postoje alternative industrijskih razmjera,
- korporativno financiranje za poduzeća ili skupinu poduzeća koja proširuju svoje postojeće kapacitete za vađenje ugljena ili proizvodnju električne energije na bazi ugljena,
- korporativno financiranje novih klijenata kojima više od 25% prihoda dolazi iz sektora proizvodnje ugljena,
- korporativno financiranje za poduzeća ili skupinu poduzeća koja ne postavljaju tranzicijski plan do kraja 2025., koji uključuje cilj postupnog ukidanja do 2030. ,
- *trade finance* termalnog ugljena kao proizvoda, financiranje skladištenja i prerada termalnog ugljena.

2. prihvatljivost i pravila o iznimkama za nova financiranja u sektoru proizvodnje ugljena:

- financiranje klijenata koji koriste ugljen u industrijskim procesima kao što su čelik, aluminij, cement, cigle, keramika, staklo itd. (metalurški ugljen) jer ne postoje alternative industrijskih razmjera;
- termalni ugljen koji se koristi u drugim primjenama, kao što su filtracija, čišćenje ili drugi specijalizirani proizvodi poput aktivnog ugljena, ugljičnih vlakna ili silikonskog metala;
- korporativno financiranje postojećih poduzeća, kojima više od 25% prihoda dolazi iz sektora proizvodnje ugljena bez vjerodostojnog tranzicijskog plana izlaska s obvezom predstavljenog najkasnije do kraja 2025.;
- financiranje održavanja sigurnosti, poboljšanje okolišnih parametara, nabava tehnologija/usluga, osnovni popravci, ali ne i ulaganja u značajno produljenje vijeka trajanja (zamjena kompletnih funkcionalnih jedinica, kotlova i sl.), s maksimalnim rokom dospelja ne duljim od 2030. za jedinice centralnog grijanja;
- financiranje dobavljača, osim izravnog financiranja projekata proširenja fizičkih kapaciteta ugljena (bez novih kapaciteta), pod uvjetom da kupac poštuje plan postupnog ukidanja do 2030. godine;
- čak i ako navedeni kriteriji nisu ispunjeni, aktivnosti usklađene s klimom koji se odnose na industriju ugljena (primjerice, obnovljiva energija ili prilagodba klimatskim promjenama u srednjim djelatnostima) mogu se financirati jer nastojimo poduprijeti njihov doprinos zaštiti klime, obnovi okoliša i proizvodnji energije s niskim emisijama ugljika.

Erste Group preispitat će sve postojeće angažmane klijenata u sektoru proizvodnje ugljena i nastojati detaljno razgovarati s takvim klijentima radi usklade svojeg financiranja do kraja 2025. s pravilima prihvatljivosti ovih Načela. Financijska suradnja s izravnim financiranjem imovine od ugljena nastavlja se do dospelja postojećih ugovora, a ugovori o revolvingu ne produljuju se nakon 2025.

4.3.3. Nuklearna energija

Erste Group ima jako restriktivan pristup prema projektima nuklearne energije. Zbog dugog razdoblja raspadanja i poteškoća povezanih s njegovim konačnim skladištenjem, Erste Groupu nije u interesu da se kapaciteti nuklearne energije produlje. Erste Group priznaje da su zemlje u regiji, u kojima djeluje, izjavile da se trenutačno moraju osloniti na nuklearnu energiju da bi osigurale energetska sigurnost.

Međutim, Erste Group će – ako uopće – financirati sve projekte u vezi s nuklearnim elektranama samo ako su ti projekti neophodni za energetska sigurnost zemlje.

Transakcije (definirane kao financijske, savjetodavne ili druge bankarske usluge) u ovom sektoru mogu se kategorizirati na sljedeći način:

1. neprihvatljivi projekti:

- sve transakcije povezane s projektima proširenja nuklearnih elektrana (neusklađenih s EU Taksonomijom²) i svi povezani projekti (primjerice, pristupne ceste ili sigurnosni sustavi za nove nuklearne elektrane), kao i komponente, rezervni dijelovi potrebni za rad nove elektrane, osim ako se ti projekti ne smatraju neophodnima u toj zemlji za nacionalnu energetska sigurnost;
- projekti koji se odnose na površinsku ekstrakciju urana te transformaciju, preradu i skladištenje nuklearnog goriva;

2. prihvatljivi projekti

- transakcije vezane uz postojeće i operativne nuklearne elektrane, koje se smatraju neophodnima u toj zemlji za nacionalnu energetska sigurnost:
 - ako one povećavaju sigurnosne standarde (primjerice, bolji sigurnosni sustavi protiv nesreća ili nasilnih napada) na dotičnoj elektrani,
 - ako su povezane uz nabavu rezervnih dijelova i vitalnih komponenti potrebnih za rad tih postrojenja s obrazloženjem da bez zamjene odgovarajućih dijelova i pripadajućih radova na održavanju nije bilo moguće osigurati sigurnost i odgovarajuće funkcioniranje odgovarajućeg postrojenja,
 - ako se odnose na projekte vezane uz troškove vođenja postojeće nuklearne elektrane uz istodobno osiguranje najviših sigurnosnih standarda;
- projekti vezani uz nove nuklearne elektrane i povezana ulaganja prihvatljivi su samo:
 - ako ispunjavaju kriterije Commission Delegated Regulation (EU) 2022/1214, uključujući one kojima se osigurava da se drugim okolišnim ciljevima ne nanosi znatna šteta,
 - i ako(se smatraju neophodnima u toj zemlji za nacionalnu energetska sigurnost.
- transformacija, prerada i skladištenje domaćeg nuklearnog otpada

² EU Taksonomija je klasifikacijski alat koji daje jasne informacije koje su to investicije i aktivnosti održive i koji pomaže investitorima i tvrtkama da ulažu i u okolišno prihvatljive gospodarske aktivnosti. EU Taksonomija je popis gospodarskih aktivnosti s kriterijima uspješnosti u doprinosu šest okolišnih ciljeva (čl.9 Uredbe o taksonomiji 2020/852).

Dodatno, prihvatljive potencijalne transakcije moraju biti u skladu s određenim pravnim i sigurnosnim standardima koji se mogu utvrditi na temelju procjene zemlje (**Energy RFCI**) u kojoj će se dogoditi odgovarajući projekt ili transakcija. Nuklearni poslovi smatraju se prihvatljivim unutar zemalja gdje posluje Erste Group ili zemalja članica EU s energetske **RFCI 1 do 5**, a sve ostale se smatraju neprihvatljivima.

4.3.4. Obnovljivi izvori energije

Povećanje udjela obnovljive energije u različitim sektorima gospodarstva ključna je sastavnica da bi se smanjila emisija stakleničkih plinova. Ambicija Erste Groupa je postupno povećavati udio obnovljivih izvora energije u ukupnom portfelju kredita unutar energetike.

4.3.4.1. Biogoriva/biomasa

Erste Group će pružati usluge financiranja, savjetovanja ili druge usluge ako takvi projekti:

- jasno identificiraju vrstu biomase (poljoprivredna/šumska);
- osiguravaju da proizvodnja digestata (kvalitetnog organskog gnojiva) obuhvaća plan praćenja i nepredviđenih okolnosti (da bi se smanjilo istjecanje metana u postrojenju) i da se proizvedeni bioplin upotrebljava izravno za proizvodnju električne ili toplinske energije ili nadograđuje na biometan za ubrizgavanje u mrežu prirodnog plina ili se koristi kao gorivo ili sirovina za vozila u kemijskoj industriji;
- nemaju značajan negativan utjecaj na okoliš (primjerice, biološku raznolikost), **opskrbu hranom**;
- nemaju štetne učinke na održivu uporabu tla, kritičnih prirodnih staništa poput kišnih šuma, druga područja navedena u poglavlju Bioraznolikost ili kritičnih izvora slatke vode;
- ne povećavaju značajno potrošnju vode u usporedbi s prethodnom uporabom područja iz kojeg biomasa potječe.

4.3.4.2. Hidroelektrane i drugi obnovljivi izvori energije

Erste Group će pružati usluge financiranja, savjetovanja ili druge usluge ako takvi poslovi ili projekti:

- u slučaju hidroelektrana u skladu s Okvirom svjetske komisije za brane (World Commission on Dams (WCD) Framework) kao i sa međunarodnim konvencijama poput Okvira direktive Europske Unije o vodama (European Union Water Framework Directive i Direktiva (EU) 2000/60/EZ).
- Nemaju štetne učinke na kritična prirodna staništa i kritične izvore slatke vode dok se projekti u zaštićenim područjima (npr. Natura 2000 prema Direktivi EU 92/43 / EWG) smatraju neprihvatljivi za bilo kakve financijske, savjetodavne ili bankarske usluge.
- Uključuje procjenu učinka prije izgradnje projekta kako bi se procijenili svi njegovi potencijalni učinci na stanje vodnih tijela unutar istog riječnog sliva te na zaštićena staništa i vrste koje izravno ovise o vodi, posebno uzimajući u obzir migracijske koridore, rijeke slobodnog toka ili ekosustave blizu neanimiranih uvjeta; i
- uključuje sve tehnički izvedive i ekološki relevantne mjere ublažavanja koje su provedene kako bi se smanjili štetni učinci na vodu, kao i na zaštićena staništa i vrste koje izravno ovise o vodi (dokazi se dostavljaju dokumentacijom o procjeni utjecaja na okoliš ili drugom službenom dokumentacijom).

Za projekte malih hidroelektrana (MHE) sljedeći minimalni standardi moraju biti ispunjeni (postojeći i budući projekti)

- Tehnička dubinska analiza koju provodi neovisni konzultant - uzimajući u obzir sljedeće aspekte: lokacija projekta (zaštićena i šumska područja), stanovnici u neposrednoj blizini gradilišta, dozvola za korištenje zemljišta, kulturna baština u krugu od 1 km od lokacije, ugradnja transformatora na bazi nafte, kapacitet proizvodnje energije, lokacija u migracijskim područjima riba ili divljih životinja itd.
- Dubinska analiza Environmental and Social Impact Analysis ESIA-e (Analiza utjecaja na okoliš i društvo) ili u slučaju da ne postoji zakonska obveza za ESIA-u, provođenje ESIA izvješća koje je obavio third-party konzultant, uključujući posjet mjestu.
- Mjerenja kvalitete vode i taloženja provode se godišnje. Polugodišnje praćenje svih projekata i godišnji posjet gradilištu od strane unutarnjeg/vanjskog stručnjaka.

4.4. Energetski sektor – grid za donošenje odluka

Za svrhe grida za donošenje odluka, poslovi iz energetskog sektora kategorizirani su u tri glavne skupine:

1. nuklearna energija,
2. fosilna goriva i
3. obnovljivi izvori energije.

Potencijalni projekt ili transakcija moraju biti u skladu s relevantnim Načelima za dotični izvor energije i s određenim sigurnosnim standardima, koji se mogu odrediti na temelju procjene zemlje u kojoj se projekt ili transakcija trebaju provesti.

Stoga, sljedeće ocjene zemalja signaliziraju **prihvatljivost** posla, pod uvjetom da su ispunjena sva ostala načela navedena u poglavlju 4.3 ovih Načela:

- **nuklearna energija:** RFCI za energetiku od 1 do 5 uz ograničenja navedena za slučajeve koji nisu prihvatljivi (vidi poglavlje 4.3.3 Nuklearna energija, Neprihvatljive transakcije);
- **fosilna goriva:** bez geografskih ograničenja, a neprihvatljivi kriteriji su opisani u poglavlju 4.3.1;
- **obnovljivi izvori i drugi izvori:** bez geografskih ograničenja, uz neprihvatljive kriterije iz poglavlja 4.3.4.

5. Bioraznolikost

Erste Group priznaje važnost biološke raznolikosti jer doprinosi gospodarskom prosperitetu i ljudskom razvoju. Priroda je važan dobavljač resursa za mnoge različite gospodarske sektore i nudi osnovne usluge kao što su, na primjer, pročišćavanje vode, zaštita od poplava, oprašivanje i sekvestracija ugljika. Erste Group prepoznaje da degradacija prirode i akcije usmjerene na njezino očuvanje, obnovu i održivo korištenje predstavljaju značajne rizike i mogućnosti za poslovanje, financije i društvo, i sada u budućnosti.

5.1. Upravljanje zemljištem i tlom

Identifikacija ključnih rizika

Tlo je ključan, neobnovljiv resurs za poljoprivredu, koji pruža osnovu za proizvodnju hrane, vlakana i drugih resursa za kružno biogospodarstvo. Tlo također podupire biološku raznolikost, ima središnju ulogu u sekvestraciji i skladištenju ugljika te pruža niz drugih usluga ekosustava, kao što su regulacija vode i kruženje hranjivih tvari.

Ciljevi politike

Erste Group neće pružati usluge financiranja, savjetovanja ili druge usluge ako takvi sektori:

- doprinose degradaciji zemljišta usvajanjem intenzivnih praksi (intenzivne prakse obrade tla – primjerice, više od tri obrade tla godišnje osim pokrovnih usjeva – koje narušavaju strukturu zemlje i doprinose degradaciji poput krčenja šuma, prekomjerne ispaše, intenzivnog uzgoja i građevinskih radova na zemljištu pod posebnom zaštitom, kao što su prašume ili posljednja djevičanska šuma u Europi);
- uništavaju biološku raznolikost prakticiranjem monokultura (poljoprivredno ili šumarsko zemljište na kojem se uzgaja samo jedna biljna vrsta više od pet uzastopnih godina);
- prakticiraju napuštanje i zanemarivanje zemljišta, posebno korištenje poljoprivrednog zemljišta u druge svrhe, uz iznimke dopuštene zakonom.

Neprihvatljivi projekti/poslovi

Erste Group neće financirati nikakve aktivnosti ili projekte koji se nalaze u ili imaju značajan utjecaj na:

- UNESCO-ov popis svjetske baštine (UNESCO World Heritage Centre - World Heritage List),
- močvare od međunarodnog značaja na Ramsarovoj listi (Home | Ramsar Sites Information Service),
- zaštićena područja uvrštena na popis IUCN-a (područja I. i II. kategorije, IUCN Green List Explore - IUCN Green List; pag-021.pdf (iucn.org) ili
- Natura 2000 (Natura 2000 Viewer (europa.eu)).

Procjena učinka projekta mora se provesti da bi se procijenili svi potencijalni učinci. Projekt se može financirati ako je u skladu sa standardima IFI-ja (IFC - *Performance Standards*, EBRD *Performance Requirements*, Načelima ekvatora itd.) ili pozitivna procjena učinka u skladu s Direktivom 2011/92/EU potvrdi da su poduzete zadovoljavajuće mjere ublažavanja da bi se nadoknadili negativni učinci projekta na zaštićeno područje.

5.2. Krčenje šuma

Čišćenje zemljišta za komercijalnu poljoprivredu i plantaže daleko je najveći uzrok gubitka, često ponajprije potaknut špekulacijama o zemljištu, a ne apsolutnom potrebom za proizvodnjom hrane.

Erste Group koristit će se postojećim načelima utvrđenima u **EU Biodiversity Strategy for 2030** (koja odražava ambicije European Green Deal) i savjetovati o financiranju, pružiti ostale savjetodavne ili bilo koje druge financijske usluge subjektima koji osiguravaju da rezultat obavljanja njihove djelatnosti ne uzrokuje nikakav oblik degradacije ekosustava u skladu s procjenom učinka (na temelju Direktive 2011/92/EU), uklanjanje šume ili stabala sa zemljišta koje se zatim prenamjenjuje za nešumske namjene.

Neprihvatljivi projekti

Erste Group će se suzdržati od financiranja izravnih ili neizravnih projekata/aktivnosti koje uključuju krčenje primarnih šuma i tropskih kišnih šuma te uklanjanje šuma visoke konzervatorske vrijednosti (HCV2 forests – HCV Approach | HCV Network).

5.3. Kvaliteta vode i ponovna uporaba u poljoprivredi

Iako se u velikoj mjeri smatra da Europa ima odgovarajuće vodne resurse, nestašica vode i suša sve su češće i raširenije pojave u Europskoj uniji. Glavni je opći cilj vodne politike EU-a osigurati pristup kvalitetnoj vodi u dovoljnoj količini za sve Europljane i osigurati dobro stanje svih vodnih tijela diljem Europe.

Erste Group neće financirati nikakve aktivnosti ili projekte koji:

- ne štite površinske vode od kemijskog onečišćenja, a ispuštena voda nije u skladu s parametrima kvalitete kako je navedeno u nacionalnim propisima (teško onečišćenje) te
- nisu u skladu s Direktivom EU-a 2006/118/EZ o zaštiti podzemnih voda od onečišćenja i propadanja.

5.4. Grid za donošenje odluka za bioraznolikost

Za potrebe grida za donošenje odluka, učinak projekta na bioraznolikost trebalo bi procijeniti u sljedećim koracima:

1. lokacija projekta (poveznice u vezi sa zaštićenim područjima iznad),
2. učinak u skladu s Direktivom 2011/92/EU o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš
3. krčenje šuma – klasifikacija prema HCV2 forest (HCV Approach | HCV Network)
4. voda – usklađenost s EU-Directive 2006/118/EC o zaštiti podzemnih voda od onečišćenja i propadanja.

Potencijalni projekt ili transakcija moraju biti u skladu s relevantnim Načelima i mogu se odrediti na temelju procjene zemlje u kojoj se projekt ili transakcija trebaju provesti.

6. Sektor igara na sreću (*gaming and gambling sektor*)

Erste Group nema specifičan poslovni fokus na industriju igara na sreću. Izloženost se održava kao marginalni dio portfelja Erste Group. Erste Group provodi ovu politiku da bi upravljao svojim poslovnim aktivnostima u ovom sektoru te odgovorno servisirao svoje klijente i društvo. Erste Group prepoznaje da sektor pruža zabavne usluge društvu, ali je istodobno osjetljiv i na rizik od gubitaka u osjetljivim segmentima klijenata. Stoga Erste Group primjenjuje vrlo selektivnu politiku financiranja i surađuje samo s takvim pružateljima usluga koji mogu osigurati *best-in-class* upravljanje rizicima od socijalne štete. Erste Group će surađivati samo s uglednim i transparentnim tvrtkama u Europskom gospodarskom prostoru (EEA), tržištu Erste Groupa ili Velikoj Britaniji ("prošireni EGP (EEA)") s uređenim tržištem za industriju igara na sreću, koja su predmet nadzora i u skladu s načelima odgovornog kockanja, kao i pridržavati se proširenih EEA AML i CTF standarda.

Best-in-class pružatelji usluga igara na sreću moraju se pridržavati mnogih aspekata odgovornih kriterija igranja postavljenih u tablici rezultata odgovornih igara, koji Erste Groupu pružaju dovoljnu količinu dokaza za prevenciju ovisnosti i izlječenja ovisnosti. Erste Group smatra da su lutrijske usluge, posebno one koje su državne – u vlasništvu ili jasno povezane s humanitarnim ciljevima – manje štetne i poželjnije za financijske aktivnosti.

Parametri opisani u ovoj politici temelje se na onima koje industrija i razni drugi dionici prihvaćaju kao najbolju praksu i u skladu su s dugogodišnjom predanošću Erste Groupa održivom i društveno odgovornom poslovnom ponašanju i ublažavanju potencijalnih reputacijskih i drugih nefinancijskih rizika.

6.1. Sektor igara na sreću – područje primjene

- **Pružatelji usluga igara na sreću i kockanja** – licencirana industrija kockanja, nelicencirana industrija kockanja, industrija kockanja na internetu, sportsko klađenje, pružatelji usluga hardvera i softvera povezanih s industrijom kockanja, pružatelji usluge procesiranja plaćanja u vezi s kockanjem;
- **usluge igara na sreću i kockanje** – klađenje za novac ili nešto od materijalne vrijednosti na događaj s neizvjesnim ishodom s primarnom namjerom osvajanja novca ili materijalnih dobara, djelomično zabranjeno nacionalnim zakonom. Uključuje igre s kockicama, kartaške igre, aparate za igre i lutriju. Glavna karakteristika je slučajni tijek događaja;
- **pružatelji usluga u vezi s igrama na sreću** – poslovne aktivnosti koje se isključivo ili uglavnom odnose na pružanje usluga u vezi s igrama na sreću, operatori kasina, lutrije, sportsko klađenje, proizvođači softvera i hardvera za igre na sreću, operatori i dobavljači strojeva za igranje, pružatelji usluge procesiranja plaćanja u vezi s kockanjem itd;
- **novčani tokovi pružatelja platnih usluga** – bilo fizički ili virtualno zastupljeni skupom relevantnih podataka – na ili s bankovnog računa klijenta unutar Erste Groupa.

NACE kodovi 9200 Kockanje i klađenje obično se odnose na sektore povezane s igrama i tretiraju klijenta kao predmet ovih Načela koji se odnosi na igre.

Identifikacija ključnih rizika

Uključenost u poslovno područje igara na sreću i kockanja predstavlja za Erste Group opasnost od reputacijskog rizika i šireg rizika za društvo:

- rizik od ranjivih igrača sklonih ovisnosti, što dovodi do financijske iznude, socijalne isključenosti i naknadnog kriminala;
- zbog velikih količina novca koje obrađuju, klijenti u vezi s igrama na sreću potencijalno su registrirani u slabo reguliranim jurisdikcijama sklonima riziku od pranja novca i drugih kriminalnih aktivnosti;
- potencijalne nezakonite igre na sreću i kockanje podložne su rizicima od makroekonomskih gubitaka (primjerice, utaja poreza).

Cilj politike

Erste Group spreman je podržati sektor igara na sreću i kockanja samo na vrlo selektivnoj osnovi s jasnim ciljem pružanja financiranja samo za slobodne aktivnosti, istodobno osiguravajući da financirane tvrtke ne preuzimaju društveno štetan rizik.

6.2. Pravila financiranja

Detaljan KYC i AML-DD postupak obavezan je kao prvi korak *onboarding* procesa, u skladu s Politikom usklađenosti grupacije (*Group Compliance Questionnaire*).

Neprihvatljivi za nova financiranja ili bilo koje druge bankarske usluge (plaćanja, poslovanje s transakcijskim računima itd.) u sektoru igara na sreću i kockanja:

- pružatelji usluga koji ne ispunjavaju pravila Upitnika o usklađenosti s Erste Groupom;
- pružatelji usluga u bilo kojem sporu s lokalnim ili europskim tijelima za provedbu zakona ili tijelima koja nadziru aktivnosti sektora igara na sreću i kockanja koja bi mogla utjecati na licenciju;
- pružatelji usluga koji imaju ozbiljne probleme oko kontroverznosti povezane s djelatnostima igara na sreću i kockanja;
- pružatelji usluga koji bi držali novčana sredstva klijenta iznad minimalnog iznosa depozita potrebnog za upravljanje svojim klijentima;
- pružatelji usluga koji nisu usklađeni s minimalnom razinom standarda *Responsible Gaming Score Card* koje definirana Erste Group (s posebnim naglaskom na mjere podizanja svijesti o ovisnosti, mjere prevencije ovisnosti, protumjere ovisnosti, prevenciju maloljetničkih igara, obuku za osoblje, ograničenja oglašavanja). Poslovna linija / inicijator posla treba provoditi dubinsku analizu da bi dobio dovoljnu količinu dokaza u navedenim točkama.

Tvrtka koja ne postiže rezultat u maloljetničkom kockanju i kladenju, limiti, igranje s kreditom minimalno (83 za lutriju, 115 za kockanje, 105 za kladenje) u ukupnom rezultatu, ne ispunjava uvjete za prihvaćanje rizika odlukom NFR-a.

Prilikom ispunjavanja *Responsible Gaming Score Carda* za pružatelje usluga za koje se, zbog prirode posla, ne može odgovoriti na neka pitanja iz *Score Carda*, potrebno je odgovoriti na pitanje s najboljim rezultatom od tri boda i staviti napomenu „Nije primjenjivo“ u komentaru.

Ako je pružatelj usluga jednako angažiran u sve tri aktivnosti (lutrija/kockanje/kladenje) na temelju prometa, onda bi trebali biti pragmatični i procijeniti aktivnost kroz aktivnost koja ima najstroža pravila. Ako je jedna aktivnost manja od 10% prometa, procjena se ne mora obaviti.

Prilikom ispunjavanja *Responsible Gaming Score Carda* za čiste pružatelje usluga kao što su proizvođači softvera i hardvera za igre, operatori i dobavljači igračih strojeva, pružatelji usluga obrade plaćanja povezani s kockanjem itd., njegov „glavni klijent“ za kojeg pruža usluge/proizvode mora se procijeniti.

Prihvatljivi za novo financiranje u sektoru igara na sreću i kockanja:

- nacionalne lutrije ili lutrije privatnih operatora s humanitarnim ciljevima, podliježu minimalnom rezultatu *Score Carda*,
- ostale gaming operacije koje postižu najbolje rezultate tri *Score Card Resulta* na nacionalnom tržištu (isključujući nacionalne lutrije ili lutrije privatnih operatora s humanitarnim ciljevima).

Revolving linije za postojeće klijente koji ne ispunjavaju uvjete za novo financiranje ne bi se trebale prolongirati nakon 2023.

Prihvatljivi za bankarske usluge i operacije (osim financiranja) u sektoru igara na sreću i kockanja:

- pružatelji usluga koji postižu ocjenu iznad minimalne razine standarda *Responsible Gaming Score Carda* koje definira Erste Group (s posebnim naglaskom na mjere podizanja svijesti o ovisnosti, mjere prevencije ovisnosti, protumjere ovisnosti, prevenciju maloljetničkih igara, obuku za osoblje, ograničenja oglašavanja);
- pružatelji usluga koji ne krše kriterije (1 – 4) navedene u članku **Ne ispunjavaju uvjete za novo financiranje ili za druge bankarske usluge**.

S obzirom na osjetljivu prirodu sektora kockanja i igara na sreću, te klijente ne servisira zastupnik u poslovnici.

Pri procjeni kriterija odgovornog igranja igara na sreću za grupu povezanih klijenata (GCC) potrebno je osigurati samo jednu *Responsible Gaming Score Card*, koja pokriva sve operacije za odgovarajući GCC (i, geografski, najmanje sve zemlje na proširenom domaćem tržištu Erste Group).

7. Pokrate

AMAP - Arctic Monitoring and Assessment Programme

AML - Anti-Money-Laundering

AO - Assignment Office

BAT - Best Available Technology

C&M - Corporates and Markets

CCM - Convention on Cluster Munition

CEE - Central and Eastern Europe

CFO - Chief Finance Officer

COP21 - (21st Conference of the Parties - UN-Climate Change Conference in Paris).

CRE - Commercial Real Estate

CRO - Chief Risk Officer

CTF - Counter-Terrorism Financing

EBRD - European Bank for Reconstruction and Development

EEA - European Economic Area

EG - Erste Group

ESIA - Environmental and Social Impact Analysis

ESG - Environment, Social and Governance

FI - Financial Institutions

FFPP - Fossil Fired Power Plants

GHG - Greenhouse gases

GOCC - Group Operational Conduct Committee

ICRC - International Committee of the Red Cross

IEA - International Energy Agency

IFI - Industrial Fastener Institute

IFC - International Finance Cooperation

IHL - International Humanitarian Law

IPCC - Intergovernmental Panel on Climate Change

IUCN - International Union for Conservation of Nature

LC - Large Corporates

GM - Group Markets

KYC - Know Your Customer

NECP - National Energy and Climate Plan

NFR - Non-Financial Risks (operational, compliance, reputational, security, legal and ICT risks)

PS - Public Sector

RFCI - Responsible Financing Country Index

ROCC - Regional Operational Conduct Committee

SE&E - Social, Environmental and Economic development

SHPP - Small Hydro Power Plants

SME - Small and Medium-sized Enterprises

SPoC - Single Point of Contact

UN - United Nations

WCD - the World Commission on Dams